

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. An ova, & lacticinia sint prohibita in ieiunio Quadragesimali de iure
positivo, sub peccato mortali? Et si non ex iure, saltem ex consuetudine?
Et an ova, & lacticinia sint prohibita in ieiuniis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Sup. hoc ex Ref. seq. lege. doct. §. penult. & aliterius Ref. not. 1. dictae Ref. & inf. ex Ref. §. 8. §. Nota.

1. **R**espondeo de iure communi prohiberi tantum in diebus quadragesimalibus, ut patet in *v. denique*, *diff. 4.* & notat Ioan de la Cruz, in *directore conf. p. 1. praecep. 3. art. 4. dub. 8. concl. 4.* Villalobos in *sum. tom. 7. tr. 2. diff. 8. n. 1.* Ledefina in *sum. tom. 2. tr. 2. c. 1. copel. 3.* Reginaldus in *praxi, tom. 1. l. 4. c. 13. num. 1. tract. 2. p. 2. c. 2. dub. 25.* Ortiz in *sum. cap. 19. mand. 2. nam. 9.* Fernandez in *exam. Theol. moral. p. 1. c. 8. §. 3.* Sanchez in *sum. tom. lib. 4. c. 11. n. 50.* & alij penes ipsos.

2. Difficultas est, an in diebus ieiuniorum extra Quadragesimam prohibeantur, saltem ex consuetudine in multis locis; & idem sub mortali obseruanda: sed Filliucius *tom. 2. tr. 2. p. 2. c. 3. n. 49.* recte obseruat, non semper consuetudinem obligare sub peccato ad abstinentiam ab ouis; quia non est cum exstimatione obligationis, sed tantum ex deuotione, ideoque admonendi populi, ne ex erronea conscientia peccent. Et haec doctrina procedit in locis, vbi Bulla Cruciatæ communiter sumitur. Vnde Vasquez in *p. 2. tom. 2. disp. 177. c. 6. num. 15.* putat, consuetudinem abstinendi ab ouis in regno Castella non obligare: quod etiam docuit Villalobos in *sum. tom. 1. tr. 2. diff. 2. num. 7.* vbi sic asserit: [No obliga la costumbre de no comer hueuos en todo el año, fuera de los ayunos de la Quaresima, porque no se puede probar, que aya tal costumbre, porque toma la maior parte del pueblo la bula de mas de cinquenta años a estar parte, y comen con ella lacticiuos, y para que se introduzga la mayor parte del pueblo voluntariamente con animo de obligarse, lo qual me parece muy probable, y que se puede seguir en practica.] Ita illa; & etiam ante illum Henriquez in *sum. lib. 7. cap. 13. num. 9.* sic asserens: [Ista consuetudo debet esse praescripta spatio quadraginta annorum, vt habeat vim legis, & sponte inducta animo obligandi. Quare examinanda est consuetudo regionis, aut vrbis: & multi viri docti negant obligare in multis Hispaniae locis, quasi ea consuetudo non sit scienter sponte inducta, sed ob frequentes Bullas, quas fere omnes capiunt, reputare simpliciores viros per errorem, se obligari.] Ita Henriquez, quem postea sequutus est Rodriguez in *sum. tom. 1. c. 2. 1. concl. 10. num. 11.* Vide omnino Salas de *leg. ar. 14. disp. 19. sect. 6. n. 78.*

3. Notandum est etiam cum Villalobos, *vbi supra*, quod si sit dubium, an talis consuetudo obliget ad mortale, necne, minimè obligat; & idem propter tot circumstantias, & conditiones necessarias, vt consuetudo obliget sub mortali; putat illam non adesse cum isto onere; & ita docet Portel. in *addit. ad dub. regul. ver. ieiunium, n. 7.* & Sanchez in *sum. tom. 1. lib. 4. c. 11. n. 25.* vbi simpliciter & absolute negat, lacticiua in ieiuniis extra Quadragesimam per consuetudinem prohiberi. Et haec sunt eius verba, [Existimo satisfieri omnibus his ieiuniis extra Quadragesimam factis edendo lacticiua absque Bulla: quia est probabilior opinio, nec iure, neque consuetudine interdici lacticiua in illis, vt in tractatu de ieiunio probauimus.] Ita Sanchez, & nouissime Sancius mutans opinionem in *Select. disp. 51. n. 19.* Vide etiam *sup. Ref. 5. & 6.*

RESOL. LII.

An oua & lacticiua sint prohibita in ieiunio Quadragesimali de iure positivo sub peccato mortali?
 Et si non ex iure saltem ex consuetudine?
 Et an oua, & lacticiua sint prohibita in ieiuniis extra Quadragesimam, & in diebus veneris & Sabbathi de iure communi?
 Et an sit peccatum mortale comedere oua, & lacticiua in diebus Dominicis Quadragesima?

Et docetur, quod Confessarij non debent scrupulos ingerere penitentibus comedentibus tempore Quadragesimae cum Bulla Cruciatæ, oua, quæ intra gallinas inueniuntur. Ex p. 3. tr. 6 & Misc. 2. Ref. 80.

§. 1. **N**egatiuè respondet Fagundez in *prac. 4. Eccl. Nefesa, l. 1. cap. 2. num. 12.* asserit enim quod ex vi iuris comunis, & seclusa quacumque consuetudine alicuius loci, aut prouinciae non esset pluraquam veniale oua, & lacticiua edere in ieiuniis Quadragesimae. Idem docet Palatius in *annotat. ad summam Caietani, ver. ieiunium.* Dominicus in *cap. denique, in compendio, & num. 5.* cum alijs. Et hanc opinionem probabilem esse putant Doctores Academiae Conimbricensis, Eborensis, Salmanticensis, & Complutensis, suos nominatim nouissime citat Fagundez in *qua Apologia, cap. 3.* qui rationes multas etiam adducit ad probabilitatem huius opinionis firmam.

2. Verum ego contrariam sententiam tenco, quam tuetur Sanchez in *summa, tom. 1. l. 4. cap. 11. numero 53.* Sancius in *selectis, disp. 51. num. 27.* Toletus *lib. 6. cap. 2. num. 2. & 3.* Nauarrus *cap. 2. numero 22.* Rodriguez in *explicat. Bullae, §. 6. numero 2.* Azorius *tom. 1. lib. 7. cap. 12. quest. 1.* Henriquez *lib. 7. cap. 13. num. 8.* Beja in *respons. p. 1. cas. 47.* Lopez in *instruct. part. 2. cap. 11.* Bonacina *tom. 2. disp. vltim. quest. 1. punct. 2. numero 2.* Villalobos *tom. 1. tract. 2. diff. 3. numero 1.* & alij; & ratio est, quia ita communiter exponunt DD. *textum e denique disp. 4.*

3. Quo ad consuetudinem verò, displicet mihi id quod asserit Pater Fagundez *vbi supra, num. 11.* difficultimum esse scire, vbi illa obliget ad non comedenda oua, & lacticiua in diebus Quadragesimae, nam vt asserit Suarez de *legib. lib. 7. cap. 15. num. 13.* & Fernandez de Castro Palao in *opere morali, tom. 2. tract. 2. disp. 3. punct. 2. §. 3. num. 13.* ex tribus coniecturis deduci potest consuetudinem obligare. Prima, si consuetudo sit grauis, difficilis, & communiter seruata a populo, quia non solet populus vniformiter conuenire in his actibus, nisi quando se obligatum sentit. Secunda, si viri timorati malè sentiant de his, qui non seruant consuetudinem, vel communiter populus scandalizatur. Tertia, si Praelati, & Superiores puniant violentans consuetudinem. Sed omnes haec coniecturae adsunt fere in omnibus mundi partibus, circa consuetudinem non comedendi oua, & lacticiua tempore Quadragesimae; ergo clarè, & facillitè apparet dictam consuetudinem abstinendi ab ouis, & lacticiuis in dicto tempore obligare sub peccato mortali; vnde pro praxi certum est comedentes oua, & lacticiua tempore Quadragesimae peccare mortaliter, si non ex iure positio, vt ego tenco, saltem ex consuetudine.

4. Notandum est etiam hic obiter primò, Confessarijs non debere scrupulos iniicere penitentibus comedentibus tempore Quadragesimae, cum Bulla Cruciatæ, oua quæ intra gallinas inueniuntur, vulgò dicta *oui annuntati*, quia sunt eiusdem speciei, & generatur ex eadem materia, qua generantur oua perfecta, quæ patiunt gallinas; ergo si licitum est haec comedere, licitum erit & illa.

5. Notandum secundò contra Grassium in *decr. Sec. tom. 1. lib. 2. cap. 6. num. 10.* Alexandrum in *cap. denique, disp. 4. num. 16.* Dominicum in *cap. rogationes, de consecr. disp. 3.* Astenem *part. 2. tit. 18. art. 3. quest. 5.* Richardum in *4. disp. 15. art. 3. quest. 5.* Tabienam *ver. ieiunium, n. 3.* & alios, oua, & lacticiua non esse peccatum mortale in ieiuniis extra Quadragesimam, & in diebus Veneris, & Sabbathi de iure communi. Et ita docent D. Thomas in *2. 2. quest. 147. art. 8. ad 3.* Lessius *lib. 4. cap. 2. dub. 2. num. 8.* Azorius *tom. 1. l. 7. cap. 10. quest. 1.* Paludanus in *4. disp. 15. quest. 4. art. 4.* Sancius in *sum. lib. 7. cap. 13. num. 9.*

Sup. hac consuetudine inf. in Ref. 55. cartim ad lin. 5. & in Ref. 56. §. 2. & in Ref. 58. §. 1. & sup. in Ref. preterita §. 6. vlt. & superius in tr. 3. Ref. 167. §. vlt. & in Ref. 165. §. vlt. & in tr. 4. Ref. 17 §. 1. ad medium.

Sup. in Ref. que hic est sup. in tr. 4. Ref. 27. §. vlt. & in tom. 2. tr. 1. Ref. 86. §. his, & in tom. 3. tr. 6. Ref. 17. prope finē §. 1. a vers. Imo, qui quando, & in Ref. 94. & in tom. 6. tr. 2. Ref. 18. 19. 20. & c.

Et Ref. citata in lin. vlt. huius text. hic est infra Ref. 56. fe. si vero est Ref. 50.

lactis, disp. 1. num. 8. Sanchez in summa, tom. 1. l. 4. c. 11. n. 2. Sa. ver. ieiunium, n. 8. Villalobos in sum. tom. 2. p. 33. diff. 1. n. 7. Valquez in p. 2. tom. 2. disp. 177. c. 6. n. 14. & alij.

RESOL. LIII.

Oua, & lactinia sint prohibita sub mortali in ieiunio Quadragesimali, nisi consuetudo in aliqua Prouincia esset in contrarium?

Et an saltem in diebus Dominicis Quadragesima oua, & lactinia non sint prohibita?

Et quid de Religiosis, qui virtute Cruciate comedunt oua, & lactinia in diebus Dominicis predicta Quadragesima?

Et an sit consuetudo in Religionibus non comedendi oua, & lactinia in Quadragesima, ita vt obliget ad peccatum mortale?

Et notatur quod Leo X. in Bulla incipiente Religionis Zelus, concedit Religiosis S. Iacobi de Spata, & Velez, & S. Marci Legionensis, & eorum familiaribus, & seruitoribus comedere in Quadragesima, & aliis diebus anni de iure, consuetudine, aut iuxta sua statuta, & instituta, aut alias quomodolibet prohibitis butyrum, oua, & alia lactinia, & de consilio vtriusque Medicinam carnes, quo privilegio communicant alia Religiones, &c. & seruat ista Bulla in Conuentu de Velez.

Et tandem queritur, an privilegium perdatur per non usum? Ex part. 9. tract. 8. & Misc. 3. Resolut. 67. alius 66.

Opinionem negatiuam Fagundez, Auctores, qui post ipsum scripsere, iam refutauerant, iura de ego illam reprobant in part. 3. tract. 6. resol. 80. & in decalogo reprobant Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. c. 12. num. 3. Sed nouissime dictam opinionem sequitur Pater Pellizzarius in Manuali Reg. tom. 1. tract. 5. num. 20. 21. & 22. vbi firmat, esum lactiniorum, quando præcisè in iure communi, non esse sub mortali prohibendum in ieiunio quadragesimali, nisi consuetudo in aliqua Prouincia esset in contrarium; sed non ita facile itatendum est eam consuetudinem obligari sub mortali, quod si dicatur obligare, adhuc non esse certum ea adstringi Regulares. Itaque secundum Pellizzarium, in dubio an talis consuetudo sit introducta cum obligatione peccati mortalis, non solum Saculares, sed etiam Regulares possunt impunè in Quadragesima vesci lactinijs. Sed (ne opinio Fagundez, & Pellizzarij radices figat) hæc omnia reitenda esse puto, & præter Sanchez; Sancium, Tolentium, Nauarrum, Rodriquez, Azorium, Henriquez, Bepam, Lopez, Bonacinam, & Villalobos, quos citat in dicta Resolutione 8. affirmatiuam sententiam docent Ioannes V Viggers, tr. de Temperantia, dub. 4. n. 17. Emmanuel Sa. verb. Ieiunium, n. 8. Ludouicus à Cruz, in Bull. Cruciate disp. 1. c. 1. dub. 13. num. 4. Tamburinus de Iure Abbatum, tom. c. disp. 12. q. 9. n. 5. Ghecius in thesaur. verb. Ieiunium, n. 1. Ioan. de la Cruz, in Direct. p. 1. præcep. 3. art. 4. conclus. 4. Bossius, de Iubilæo, lib. 4. cap. 18. num. 33. Ioan. Henricq. in qq. Pract. sect. 16.

9. 7. Castrus Palauus tom. 4. tract. 25. disp. unica, punct. 8. §. 2. num. 1. qui nominatim Fagundez impugnat, & ait, immeritò hanc sententiam tenuisse, & ex eadem Societate etiam nominatim contra dictum Fagundez insurgit nouissimè doctus Pater Bardi in Bull. Cruciate, p. 2. tract. 3. n. 2. sect. 1. Vide etiam ex Societate Escobati in Theolog. moral. tractat. 1. exam. 13. cap. 1. numero 102. Vide etiam Sanctorium, in constit. Minorum, cap. 3. stat. 13.

2. Probatur nostra sententia præter alias rationes alibi adductas, ex privilegio Bullæ Cruciatæ; nam si lactinia nõ essent prohibita diebus Ieiuniorum, Pontifex non solum nihil concederet per hoc indultum, sed nec debuisset excludere personas illas Ecclesiasticas; dum autem eas excludit ab indulto comedendi oua, &c. Signum euidentis est, ab ipso Pontifice supponi prohibitionem in iure, atque adeò non supponi solam conuenientiam contineri in capit. Denique, quia sola conuenientia, seu consilium de abstinentia lactiniorum, non esset sufficiens ad excludendas tot personas Ecclesiasticas ab indulto vniuersali comedendi oua, caseum, &c. Exclusio enim parum, aut nihil operaretur, nam ipsa non obstante possent personæ exclusæ comedere oua; si solo consilio per Sacros Canones astringerentur ad abstinendum ab illorum comestione.

3. Nec obstat dicere cum Pellizzario, & Fagundez in cap. denique, distinct. 4. sic haberi: Par autem est, vt quibus diebus a carne animalium nos abstinemus, ab omnibus quoque, qua sementinam carnis trahunt originem, ieiunemus, a lacte videlicet, & caseo, & ouis. Ergo in dicto textu non continetur præceptum, sed conuenientia quædam, quæ significatur per illam dictionem, Par, quasi dicatur, æquum, seu iustum esse, &c. vt interpretatur Glossa ibidem.

4. Sed ista expositio est prorsus abiicienda, quia Augustinus Episcopus, vt in declaratione notat Glossa, inquitens a Pontifice, an sicuti tempore Ieiuniorum abstinemus a carnibus, ita etiam abstinere debeamus ab ouis, caseo, lacte, &c. Et respondet Pontifex, quod sic; quia sicuti a carnibus ita etiam est abstinendum ab eis quæ sementinam originem ab illis trahunt, & ideo eadem Glossa versic. ab omnibus, sic exponit, quasi dicat ex quo caro prohibetur; ergo, & omnia, quæ de carne procedunt, Pontifex autem in hoc Canone declarat præceptum abstinendi a carnibus in ieiunijs Quadragesimalibus extendi ad oua, & lactinia: proinde sub prohibitione, & præcepto continentur carnes & lactinia.

5. Confirmantur supradicta, ex vsu aliquarum Prouinciarum, in quibus si lactinia comeduntur in Quadragesima, asserunt Doctores, habitatores excusari à fractione ieiunij, ratione consuetudinis ibi introductæ rationabili causa. Ergo apertè sequitur de iure, lactinia in ieiunio quadragesimali esse prohibita, nam si hoc non esset, Doctores, vt esum lactiniorum excusarent, à mortali in dictis Prouincijs non recurrent ad consuetudinem. Et ita de Belgio, & Germania testatur Lessius l. 4. cap. 2. dub. 2. n. 8. Et Pater Amicus in Curs. Theolog. tom. 5. disp. 5. sect. 16. num. 359. Et Iacobus Marcantinus in qq. Pastor. p. 2. cap. 5. q. 1. Vnde non solum minimè admittendam esse puto hanc opinionem ita absolutè prolatam, sed etiam aliam opinionem Doctorum asserentium, saltem in diebus Dominicis Quadragesimæ, oua, & lactinia non esse prohibita, quam opinionem, falsò, bona eius venia, asserit me docere Ioannes Henricq. in qq. Pract. Section 16. q. 8. nam ego contrarium docui in 3. p. tract. 6. resol. 80. & vt legentibus patet in tract. de Bulla Cruciatæ resol. 5. loquor de Religiosis, qui virtute Cruciatæ comedunt lactinia in diebus Dom. Ergo falsò Henriquez asserit, sine bulla Cruciatæ licitam esse comestionem lactiniorum.

Quæ hic est Ref. antecessens §. vlr. & in Ref. seq. & inf. in Ref. § 8. in fine, &

N A
n i a
I. I. V. V
I. I.